

Тадқиқот **uz**

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

No 19
31 август

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 19-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
15-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
19-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-15**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
19-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-15**

ТОШКЕНТ-2020

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 19-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 август 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиши йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга баршиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, очимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажида Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Сахифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

МУСИҚА ВА ҲАЁТ

- 1. Obidova Sarvinoz Po'latovna**
YOSH AVLODNING MUSIQIY ESTETIKASINJ OSHIRISH XUSUSIDA 7

МУСИҚА ВА ҲАЁТ

YOSH AVLODNING MUSIQIY ESTETIKASINJ OSHIRISH XUSUSIDA

*Obidova Sarvinoz Po'latovna
Chirchiq davlat pedagogika instituti*

Annatotsiya: Maqolada musiqa bu insonning estetik didini tarbiya qilishdagi muhim vosita ekanligi nazarda tutilgan.

Kalit so'zlar: Musiqa san'ati, musiqa terapiyasi, ommaviy madaniyatning avj olishi, chostata, musiqiy janr.

Yurtimiz aholisining 30-40 foizini 14 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan yigit-qizlar tashkil etadi. Ularning ta'lim olishi, kasb-hunar egallashi uchun keng sharoit yaratilgan. Yoshlar qanchalik ma'naviy barkamol bo'lsa, turli yet illatlarga qarshi immuniteti ham shunchalik kuchli bo'ladi. Bunday immunitetni hosil qilishda san'atning o'ziga xos o'ringa ega. San'atlar ichida musiqa san'atining oldingi bosqichda turishi, bu uning insonga ta'sir doirasining kengligidan dalolat. Asl musiqaning kuchi - bu qalbga go'zallik va nafosat tuyg'ularini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Musiqa – bu nafaqat biz miriqib eshitadigan hodisa bo'libgina qolmay, og'riqni yengillashtiradigan, stressni oladigan, o'zingizni tushunishga yordam beradigan va muloqotdagi to'siqlarni bartaraf etadigan omil hamdir. Go'zal musiqa ruh ozig'i, tibbiyotda "musiqaterapiya" degan alohida yo'naliш bo'lib, uni psixoterapiya sifatida, shuningdek og'ir betob bo'lgan bemorlarga yordam uchun ham qo'llashadi. Masalan, bir tadqiqotda kasalxonadagi saraton bilan kasallangan bemorllarga musiqaviy terapiya ta'siri o'rganilgan. Ular improvizatsiyalashgan musiqiy tomoshalarda qatnashishgan – guruh bo'lib to'planishib turli musiqaviy cholg'ularda chalishgan. Eksperiment natijalariga ko'ra, terapiyadagi qatnashchilarga bu ko'plab psixologik bonuslar bergenini tan olishgan: ular o'rtoqlarini qo'llashganini his etishgan, xursandchilik va o'ziga ishonch, shuningdek yengillikni his qilishgan hamda stresdan xolos bo'lishgan. Musiqaterapiyani yana bir qiziqarli metodi – bu ashulalar yozish. Bu metodni ayrim psixoterapevtlar ishtirokchilar bilan ishslashda qo'llashadi. Agar inson o'z hissiyotlarni so'z bilan izohlay olmasa unga musiqa yordamga keladi.

Musiqaning jamiyatdagi o'rni ham aslida juda muhim ahamiyat kasb etgan. Insonning qanaqa musiqa eshitishi, uning yoshiga ham juda bog'liq. Chunki odam ulg'aygani sari uning ongi ham kamol topib boradi. Kichkina jajji bolajonlar uchun asosan yuqori registrdagи hajmi kichik, asosan qo'ng'iroqcha intonatsiyasiga ega musiqalar tinglash ular uchun zzavqliBola 10 yoshlarida ham hali murakkab asarlar tinglay olmaydi, unga kelajakka umid beruvchi yorqin, o'ynoqi, sho'x kuy qo'shiqlarni tinglatgan ma'qul. Voyaga yetgan inson endi ancha salmoqli, yirik hajmlı musiqalarni tinglay oladi. Bu uning uchun og'irlilik qilmaydi. Sababi endi unda bu ko'pgina narsalarga aqli yetgan palla bo'ladi. Ya'ni inson voyaga yetgach shaxs sifatida shakllanadi. Yoshi bir joyga borgan inson uchun jadal sur'atli, shiddatli, keskin xarakterdagi musiqalar og'irlilik qiladi, bu pallada unga sokin, lirik asosan pastgi registrlardagi, chastotasi pastroq bo'lgan musiqalar ayni muddao bo'ladi.

Insonning qanday musiqani tinglashi - uning harakteriga ham, yurish turishi-yu gapirish uslubiga ham ta'sir etadi. "Shakarning ham ozi shirin" qabilidagi so'zni har bir sohaning meyor doirasidan ortib borayotganida ishlatish o'rnlidir. Ommaviy madaniyat avj olayotgan bugungi kunda musiqa san'atining inqiroziga ham ko'zimiz tushadi. Bejjirim jiloli musiqalar o'rnnini ancha sayoz, musiqiy tovushlarga ega bolmagan, shovqinli tovushlarga boy yengil yelpi "tovushlar jamlanmasi" glaballahmoqda. Bunday musiqalar insonni na go'zallikka, na estetikaga o'rgata oladi. Kuchli chastataga ega bunday musiqalar aks ta'sir qilib qorong'ulik, yolg'izlik, odamlardan uzoqlashish, o'zini ojiz his qilish kabi egaistik tuyg'ularni uyg'otadi. Chunki hayotning hali past balandini, ko'rib ulgurmagan, fikri tiniqlashmagan yosh avlod uchun bunday kuchli ekstezga

ega musiqiy tovushlar salbiy ta'sir qilishi mumkin. XX asr musiqasida ayniqsa yoshlar orasida bunday kuchli chastotali musiqalarning alohida janrlar tarkibi ham shakllangan. U asosan elektron tovushlardan iborat. Ularni eshtganda odam bevosita xuddiki giyohvand modda iste'mol qilgan odam kabi o'zini yo'qotib jazava holatiga olib keladi. Shu turishda u hamma narsani unutadi. Uning uchun hech narsa bugungidek zavqli bo'lolmaydi. Bu esa yengil yelpi hayot deganidir. Yurtimiz yoshlarini bunday illatlardan qutqarish maqsadida asl musiqaning targ'iboti qilish, ommaviy konsert dasturlarini o'tkazish, yosh xonanda va sozandalar o'rtasida bellashuvlar o'tkazib g'oliblarni taqdirlash, undan tashqari har bir viloyat tumanlarda bolalar musiqa va san'at maktablarining qurilishlari va bunday maktablarga yetarlicha kadrlarni yetkazib berish kabi ishlar amalga oshirilmoqda.

Xalqimiz azaldan musiqani sevib, unga oshno bo'lib kelgan. Uning hech bir faoliyati yo'qki unga musiqa ishtirok etmagan bo'lsa. Mehnat faoliyati bo'ladimi, to'y tomosha marosimlari bo'ladi, maishiy turmush tarzi bo'ladimi barida musiqa ishtirok etgan. Bugungi kunda musiqiy hayotimizda yuqoridaq kabi yengil yelpi musiqa namunalari borligiga qaramasdan, musiqa bilan shug'ullanuvchilar, unga qiziquvchilar soni kundan kunga ortib borayotgani anchayin quvonarli hodisa. Shu o'rinda aytishim joizki san'atlar ichida musiqa san'ati insonning ichki dunyosini aniqroq va dilidagi yetkaza olmagan his-tuyg'ularni musiqa bejirim qilib ifodalab bera oladi. Chunki so'z to'xtagan joyda musiqa davom etadi!

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Are Brean/Музыка и мозг/Альяннер Поблишер/2020-yil
2. Л.С. Денисюк/Методы музыкального воспитания как неотъемлемая часть умений студента, реализуемых в процессе педагогической практики/ maqola/2020-yil
3. Яфальян А.Ф./Учебное пособие для студентов педагогических вузов/Теория и методика музыкального воспитания в начальной школе// Современные наукоемкие технологии. – 2009.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 19-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(15-қисм)

**Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев**

Эълон қилиш муддати: 30.08.2020

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000